

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

Küresel iklim krizi ve etkileri birçok ülkenin ana gündemlerinden biridir. İklim araştırmacıları başta olmak üzere bilim insanları, uzun dönemli ve kapsamlı etkilerle devam eden bu krizin insana, toplumsal yaşama ve doğaya dair birçok olumsuz sonucunun olacağını uzun yıllardır ifade etmektedir. Gerek sel, su baskınları, fırtınalar ve sıcak hava dalgaları şeklindeki “aşırı” hava olaylarında gerekse deniz seviyeleri, buzulların erimesi, okyanusların ısınması ve asit oranlarının yükselmesi gibi görece yavaş ama riskleri gösteren verilerde sıra dışı bir durum yaşanmaktadır. 180 ülkenin verilerini içeren Küresel İklim Riski (KİR) endeksinde göre bazı ülkeler yaşanan bu iklim krizinden daha çok etkilenenlerse de etkilenmeyecek herhangi bir ülke veya bölge olmayacaktır. Bu krizin etkisiyle ölümler ve yaralanmalar gibi doğrudan sonuçların dışında kuraklık ve kıtlık gibi dolaylı sonuçlar da yaşanacaktır. KİR endeksi 2021 yılı raporuna göre; 2000-2019 yılları arasında yaşanan yaklaşık 11 bin “aşırı” hava olaylarında yaklaşık 475 bin insan yaşamını yitirmiş, 2,56 Trilyon Dolar zarar açığa çıkmıştır. Öte yandan COVID 19 salgını gibi durumların da mevcut iklim krizi bağlantıları hakkında birçok çalışma yürütülmekte ve küresel sağlık krizinin iklim krizi ile bağlantılı olduğu ifade edilmektedir. 2100 yılına kadar küresel ortalama hava sıcaklığının 1,5-2,0 derece artabileceği öngörüsü yaşanacak krizin olumsuz sonuçlarının yaygınlaşması ile sonuçlanacaktır. Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli'nin son değerlendirme raporu artan küresel ısınmanın, küresel su döngüsünü artırdığı ve bunun ekolojik ve toplumsal sonuçları için harekete geçilmesi gerektiği açık bir ikaz olarak ifade edilmektedir. “Yaygınlaşan, hızlanan ve yoğunlaşan” bu krize karşı tedbir alınmalıdır.

Ülkelerin afet ve acil durumlar için klasik veya geleneksel yaklaşımlarında ısrar etmesi iklim krizinin etkisiyle ortaya çıkan afetlerde can yitimlerini ve maddi kayıpları arttıracaktır. Türkiye’de 2021 yılında yaşanan sel, su baskınları ve orman yangınlarında yüzden fazla yurttaşımız yaşamını yitirmiş yüzlercesi de yaralanmıştır. Ülkenin bu çapta felaketlere yönelik yeterli hazırlığı olmadığı açığa çıkmıştır. Japonya başta olmak üzere küresel iklim krizinin etkisi altında olduğunu gören birçok ülke birçok yeni plan ve programı yürürlüğe koymuştur. En son Doğu ve Batı Karadeniz’de, Van’da ve birçok yerde yaşanan sel felaketleri, Akdeniz bölgesi başta olmak üzere ülkenin birçok yerinde yaşanan orman yangınları, Türkiye’nin erken uyarı ve müdahale sistemleri konusunda yeterli olmadığını açığa çıkarmıştır. Gelecek dönemlerde benzer vakaların sıklığı ve kapsamının artabileceği öngörüsüyle yeni bir planlama ihtiyacı olduğu açıktır. 2021 yılı itibarıyla 22 ülkenin küresel iklim krizi ile adaptasyon amacıyla planlarını bitirdiği yaklaşık 120 ülkenin ise çalışmalarına devam ettiği bilinmektedir. Türkiye’nin bu konudaki çalışmaları geciktirmeden başlaması gerekmektedir. Küresel iklim krizine karşı bireylerin, grupların, kurum ve kuruluşların, ülkelerin işbirliği içinde hareket etmesi, üretim ve tüketim kültüründe radikal değişimlere gidilmesi gerekmektedir. Ormansızlaşmanın, ekolojik olmayan su ve arazi kullanımının ve sera gazı salınımının artmaya devam etmesi durumunda küresel iklim krizi küresel bir felakete yol açacaktır.

Bu bağlamda;

- 1) Bakanlığınızın küresel iklim krizinin ülkemize olası etkileri üzerine bakanlığınızın faaliyet alanı için bir araştırması mevcut mudur?
- 2) İklim krizi ile mücadele ve etkilerini azaltma amacıyla bakanlığınız bünyesinde bir birim kurmayı planlıyor musunuz?
- 3) İklim krizi ile mücadele amacıyla ulusal ve bölgesel planlama çalışmaları başlatacak mısınız?
- 4) Türkiye iklim krizi ile mücadele amacıyla uluslararası kuruluşlar ve diğer ülkelerle hangi ortak çalışmaları yürütmektedir?
- 5) İklim krizinin Akdeniz havzasında kapsamlı etkilerinin Türkiye ekolojisi ve ekonomisine yapacağı olumsuz etkilere karşı bir planlama veya hazırlığınız mevcut mudur?
- 6) HES'ler başta olmak üzere baraj ve su yollarına yapılan müdahalelerin iklim krizine etkileri hakkında bir araştırmanız mevcut mudur?
- 7) Türkiye'de karbon emisyonlarının veya sera gazı salınımının azaltılması amacıyla hangi çalışmalar yürütülmektedir?
- 8) Kömür ve diğer fosil yakıtların kullanımının azaltılması amacıyla yürütülen çalışmalar nelerdir? Bu kapsamda ücretsiz kömür dağıtımı ne zaman sonlandırılacaktır?
- 9) Türkiye'de enerji kullanımında bilincin artırılması ve verimli enerji kullanımı amacıyla yürütülen çalışmalar nelerdir?
- 10) Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planında takvim süresi geçmesine rağmen hangi eylemler uygulanmamıştır? Uygulanmama gerekçeleri nelerdir? Söz konusu eylem planının iklim krizi ve yaşanan felaketler nedeniyle güncellenmesi planlanmakta mıdır?